

Hamarkrøniken

er antakelig skrevet ca. 1550. Forfatteren er ukjent, men visse ordformer i teksten og den gode kjennskap forfatteren har til Hamar og omegn, tyder på at han er østlending. Krøniken forteller om Hamar by i katolsk tid. Denne tida blir framstilt som en gullalder. Utfra hvordan bygninger, gater, kloster og hager blir beskrevet, får leseren bilder av en by i blomstring og velstand. Sjøormen i Mjøsa blir det også fortalt om.

Det aller siste avsnittet i verket skildrer det som skjedde da Hamars siste katolske biskop, herr Mogens, måtte forlate Hamar og ble forvist til Danmark.

Hele verket ligger her:

<http://www.dokpro.uio.no/litteratur/hamarkroeniken/omhamarkroeniken.html>. Utdraget som er gjengitt nedenfor, står på s. 145-146 i teksten.

Teksten i original språkform

Naagle dage för her Truitt Vldstand med krigsfolcket vare ferdig till att drage udaff, da loffuit her Truitt bisp Mogens paa siell oc salighed, med mund oc haand, i gode folckis paahörelse, att dersom bisp Mogens iche kunde komme offuer eens med kongen, oc Danmarckis raad, at komme udj sin gamble bestilling igien, da skulle hand fly hannem en erlig fengsell oc vnderholdning, till sig oc tou drenger, all sin liffs tid. Det bleff hannem ochsaa holdit, till hans döde daug. Saa tog bispen med sig en dreng, ved naffn Larß Hummer, hand var hoes bispen till hans döde daug, i Anders skouff closter. Som her Truitt oc bispen ginge baade tilsammen, oc som bispen kom till strandbacken, da falder hand paa sine knæe, oc tackit Gud i himmelen, for huer dag hand haffde hafft, dernest böd hand kannickerne oc prester goede natt, dernest böd hand Hammers domkiercke oc closter goede natt, dernest böd hand hoffmend, menige almue, borger oc bönder goede natt, oc bad dennem alle bede gott for sig, oc meente at hand snart ville komme till dem igien, men der hoes saa sigendis: O Gud fader udi himmelen, findes vj icke för, da Gud giffue det vj findis i himmerige. Denne bön bad hand med grædende taare oc sagde, *vale, vale, vale*.

Noen kommentarer og merknader til utdraget + oversettelse

Truid Gregersen Ulfstand (1487–1545), dansk adelsmann. 1537 ledet han en flåte på 14 skip med 1500 mann som bl.a. tvinga den siste katolske biskop i Norge, Mogens Lauritssøn, til å overgi seg. Ulfstand førte biskopen til Danmark, der han satt som fange i Antvorskov kloster på Sjælland til sin død i 1542.

Noen dager før herr Ulfstand var ferdig til å dra utover med krigsfolket, da lovet herr Truid biskop Mogens på sjel og salighet, med munn og hånd, mens gode folk hørte på, at dersom bisp Mogens ikke kunne komme overens med kongen og Danmarks råd, om at han skulle komme i sin gamle stilling igjen, da skulle han gi ham et fengsel der han kunne leve med ære og bli forsørget, både han og to drenger, all sin livstid. Det blev også innvilget ham, til hans dødsdag. Så tok bispen med seg en dreng ved navn Lars Hummer, han var hos bispen til hans dødsdag i Antvorskov kloster. Mens herr Truid og bispen gikk begge sammen, og da bispen kom til strandbredden, da faller han på sine knær, og takket Gud i himmelen for hver dag han hadde levd, dernest bød han de geistlige og prestene god natt, dernest bød han Hamars domkirke og kloster god natt, dernest bød han hoffmennene, Hamars menige almue, borgere og bønder god natt, og bad dem alle bede godt for seg, oc mente at han snart ville komme til dem igjen, og sa samtidig: O Gud fader uti himmelen, treffes vi ikke før, så give Gud at vi treffes i himmerike. Denne bønn bad han med gråtende tårer og sa *vale, vale, vale* (= farvel, farvel, farvel).